

SEMINAR 8

Exerciții recomandate: 8.1 b), 8.2 ii),v), 8.3 a), 8.4 b), 8.5 b), 8.6 a)

Rezerve: 8.1 a), 8.2 i),iii),iv), 8.3 b),c), 8.4 a), 8.5 a),c), 8.6 c), 8.7 a)

S8.1 Calculați următoarele limite:

- a) $\lim_{x \nearrow 1} \frac{\sin(p \arccos x)}{\sqrt{1-x^2}}, p \in \mathbb{R}^*$;
- b) $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{\ln(1+3x^2)}{x^2}, \frac{e^{x^2} - \cos x}{x^2} \right)$;
- c) $\lim_{x \nearrow \frac{\pi}{4}} \left((\operatorname{tg} x)^{\operatorname{tg}(2x)}, \frac{\sin(4x)}{\sqrt{\pi-4x}}, \frac{2^{\operatorname{tg} x} - 2}{x - \frac{\pi}{4}}, \operatorname{tg}(2x) \operatorname{tg}\left(\frac{\pi}{4} - x\right), \frac{\ln(\operatorname{tg} x)}{\cos 2x} \right)$;
- d)* $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(x - \sqrt[n]{(x-a_1)(x-a_2)\dots(x-a_n)} \right), n \in \mathbb{N}^*, a_k \in \mathbb{R}, k = \overline{1, n}$;
- e)* $\lim_{x \searrow 0} \left(\frac{1 + \sum_{k=1}^n \ln(1+kx)}{\sum_{k=1}^n n^{kx-1}} \right)^{\frac{1}{x}}, n \in \mathbb{N}^*$.

S8.2 Studiați existența și, în cazul afirmativ, determinați limitele iterate $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\lim_{y \rightarrow 0} f(x, y) \right)$ și $\lim_{y \rightarrow 0} \left(\lim_{x \rightarrow 0} f(x, y) \right)$, limitele parțiale $\lim_{x \rightarrow 0} f(x, 0)$, $\lim_{y \rightarrow 0} f(0, y)$ și limita globală $\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} f(x, y)$ pentru funcțiile $f: \mathbb{R}^2 \setminus \{(0,0)\} \rightarrow \mathbb{R}$ definite mai jos:

- i) $f(x, y) := \frac{x^2 - y^2}{|x| + |y|}$;
- ii) $f(x, y) := \frac{\sqrt{1+x^2y^2} - 1}{x^2 + y^2}$;
- iii) $f(x, y) := (x^2 + y^2)^{x^2y^2}$;
- iv) $f(x, y) := \frac{\sin(xy)}{\sqrt{x^2 + y^2}}$;
- v) $f(x, y) := y^2 \ln(x^2 + y^2)$;
- vi) $f(x, y) := \frac{e^{\frac{1}{x^2+y^2}}}{x^6 + y^6}$.

S8.3 Arătați că următoarele funcții nu au limită în $(0,0)$, chiar dacă au limite iterate și/sau limite în orice direcție admisibilă:

- a) $f: \mathbb{R}^2 \setminus \{(0,0)\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x, y) := \frac{x^2 - y^2}{x^2 + y^2}$;
- b) $f: \mathbb{R}^2 \setminus \{(x, y) \mid x = y\} \rightarrow \mathbb{R}^2, f(x, y) := \left(\frac{x+y}{x-y}, \frac{x^2y}{x^4+y^2} \right)$;
- c) $f: \mathbb{R}^2 \setminus \{(x, y) \mid y^2 = 2x\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x, y) := \frac{y^2 + 2x}{y^2 - 2x}$;
- d) $f: \mathbb{R}^2 \setminus \{(0,0)\} \rightarrow \mathbb{R}^2, f(x, y) := \left(\frac{x^2y^2}{(x-y)^2 + x^2y^2}, (1 + |xy|)^{\frac{2}{x^2+y^2}} \right)$.

S8.4 Determinați următoarele limite:

- a) $\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \left(\frac{xy}{\sqrt{1+xy}-1}, \frac{\sin(x^3+y^3)}{\sqrt{x^2+y^2+1}-1} \right)$;
- b) $\lim_{(x,y,z) \rightarrow (0,0,0)} \left(\frac{1}{xyz} \operatorname{tg} \frac{xyz}{1+xyz}, (1+xyz)^{\frac{1}{\sqrt{x}+\sqrt{y}+\sqrt{z}}} \right)$;
- c) $\lim_{(x,y,z) \rightarrow (0,0,0)} \left(\frac{1 - \cos(1 - \cos(x^2+y^2+z^2))}{(x^2+y^2+z^2)^4}, \frac{x^2y^2z^2}{(x-y)^2 + (y-z)^2 + (x-z)^2} \right)$.

S8.5 Determinați mulțimile punctelor de discontinuitate ale următoarelor funcții reale:

- a) $f(x, y) := \begin{cases} \frac{|x|}{y} e^{-|x|y^{-2}}, & y \neq 0; \\ 1, & y = 0; \end{cases}$

$$\begin{aligned} \text{b)} \quad f(x, y) &:= \begin{cases} \frac{xy}{x+y}, & x+y \neq 0; \\ 0, & x+y = 0; \end{cases} \\ \text{c)} \quad f(x, y, z) &:= \begin{cases} (x^2 + y^2 + z^2)^{1/3} \ln(x^2 + y^2 + z^2), & (x, y, z) \neq (0, 0, 0); \\ 1/3, & (x, y, z) = (0, 0, 0). \end{cases} \end{aligned}$$

S8.6 Arătați că următoarele funcții sunt continue în fiecare variabilă, dar nu global continue în punctul $(0, 0)$:

$$\begin{aligned} \text{a)} \quad f(x, y) &:= \begin{cases} \frac{xy^2}{x^2 + y^4}, & (x, y) \neq (0, 0); \\ 0, & (x, y) = (0, 0); \end{cases} \\ \text{b)} \quad f(x, y) &:= \begin{cases} \frac{x^4 y}{x^6 + y^3}, & y \neq -x^2; \\ 0, & y = -x^2; \end{cases} \\ \text{c)} \quad f(x, y, z) &:= \begin{cases} \frac{\sin(xy + yz + xz)}{\sqrt{(x^4 + y^2 + z^4)}}, & (x, y, z) \neq (0, 0, 0); \\ 0, & (x, y, z) = (0, 0, 0); \end{cases} \\ \text{d)} \quad f(x, y) &:= \begin{cases} \min \left\{ \left| \frac{x}{y} \right|, \left| \frac{y}{x} \right| \right\}, & xy \neq 0; \\ 0, & xy = 0. \end{cases} \end{aligned}$$

S8.7 Studiați continuitatea următoarelor funcții:

a) $f : [-1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}^2$, $f(x) := (f_1(x), f_2(x))$, unde, pentru $p \in \mathbb{R}$, f_1 și f_2 sunt definite de

$$\begin{aligned} f_1(x) &:= \begin{cases} 2 \operatorname{tg} x \cdot \operatorname{arctg} \frac{1}{x}, & x \in [-1, 0); \\ p, & x = 0; \\ e^{\frac{1-\sqrt{1+x}}{x^2 e^x}}, & x > 0, \end{cases} \\ f_2(x) &:= \begin{cases} \operatorname{tg} x \cdot \sin \frac{1}{x}, & x \in [-1, 0); \\ p, & x = 0; \\ \cos \frac{1}{x} e^{-\frac{1}{x}}, & x > 0. \end{cases} \end{aligned}$$

b) $f : A = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid 0 \leq x^2 + y^2 < \frac{\pi}{2}\} \rightarrow \mathbb{R}$, $\alpha \in \mathbb{R}$,

$$f(x, y) := \begin{cases} \frac{1 - \cos \sqrt{x^2 + y^2}}{\operatorname{tg}(x^2 + y^2)}, & (x, y) \in A \setminus \{(0, 0)\} \\ \alpha, & (x, y) = (0, 0). \end{cases}$$

c) $f : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^2$, $f(x, y, z) = (f_1(x, y, z), f_2(x, y, z))$, unde, pentru $p \in \mathbb{R}$, f_1 și f_2 sunt definite de

$$\begin{aligned} f_1(x, y, z) &:= \begin{cases} (x^2 + y^2 + z^2)^p \cos \frac{1}{\sqrt{x^2 + y^2 + z^2}}, & (x, y, z) \neq (0, 0, 0); \\ 0, & (x, y, z) = (0, 0, 0), \end{cases} \\ f_2(x, y, z) &:= \begin{cases} (x^2 + y^2 + z^2)^p e^{\frac{1}{\sqrt{x^2 + y^2 + z^2}}}, & (x, y, z) \neq (0, 0, 0); \\ 0, & (x, y, z) = (0, 0, 0). \end{cases} \end{aligned}$$

S8.8 Stabiliți care din următoarele funcții sunt continue pe domeniul lor de definiție:

$$\begin{aligned} \text{a)} \quad f : (0, 1) &\rightarrow \mathbb{R}, f(x) := \sqrt{x} \sin \frac{2}{x}; \\ \text{b)} \quad f : (-1, \infty) &\rightarrow \mathbb{R}^2, f(x) := \left(\frac{x}{x^2 + 2}, \frac{\arcsin(x + 1)}{x + 1} \right); \\ \text{c)} \quad f : \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + y^2 < 1\} &\rightarrow \mathbb{R}, f(x, y) := \sin \frac{\pi}{1 - x^2 - y^2}; \\ \text{d)} \quad f : [0, \pi] \times [0, \frac{\pi}{3}] &\rightarrow \mathbb{R}^2, f(x, y) := (\sin x + \cos y, e^{-x} \operatorname{tg} y - 1). \end{aligned}$$

S8.9 Calculați următoarele limite:

- a) $\lim_{x \rightarrow 3} \left(\frac{x^x - 27}{x - 3}, \frac{x \sin 3 - 3 \sin x}{x \sin x - 3 \sin 3}, \frac{3^x - x^3}{x - 3} \right);$
- b) $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(x \arcsin \frac{x+2}{\sqrt{x^4 - x^2 + 1}}, \frac{\sqrt{x + \sqrt{x + \sqrt{x + \sqrt{x}}}}}{\sqrt{x+1}}, \left(\cos \frac{1}{x} + \sin \frac{1}{x} \right)^x \right);$
- c) $\lim_{(x,y) \rightarrow (0,0)} \left((x^2 + y^2) \ln(x^2 + y^2), (x - y) \operatorname{arctg} \frac{1}{2x^2 + 3y^2}, (1 + x^2 y^2)^{\frac{1}{x^2 + y^2}} \right);$
- d) $\lim_{(x,y,z) \rightarrow (0,0,0)} \left(\frac{xy + yz + zx}{\sqrt{x^2 + y^2 + z^2}}, \frac{2x - 3y}{z}, (x + y + z) \ln(1 + |xyz|) \right).$

S8.10 Analizați continuitatea următoarelor funcții:

- a) $f: (0, \frac{\pi}{2}) \rightarrow \mathbb{R}^2, f(x) := (f_1(x), f_2(x)),$ unde

$$f_1(x) := \begin{cases} \operatorname{tg} x, & x \in \mathbb{Q} \cap (0, \frac{\pi}{2}) \\ \operatorname{ctg} x, & x \in (\mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}) \cap (0, \frac{\pi}{2}) \end{cases} \quad \text{și } f_2(x) := \begin{cases} x^2 + 1 - \frac{\pi}{16}, & x \in \mathbb{Q} \cap (0, \frac{\pi}{2}) \\ \frac{\pi}{4x}, & x \in (\mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}) \cap (0, \frac{\pi}{2}) \end{cases};$$

- b) $f: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2, f(x, y) := (f_1(x, y), f_2(x, y)),$ unde

$$f_1(x, y) := \begin{cases} \frac{x - \sqrt{x^2 - y + 2}}{y^2 - 4}, & \text{dacă } 2 \neq y \leq x^2 + 2 \\ 2^{-3}, & \text{altfel,} \end{cases}$$

$$f_2(x, y) = \begin{cases} \frac{(x^4 - y^2)^2}{x^6}, & \text{dacă } y^2 \leq x^4 \neq 0 \\ 0, & \text{altfel.} \end{cases};$$

- c) $f: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R},$

$$f(x, y, z) = \begin{cases} \alpha e^{x+y+z}, & \text{dacă } x + y + z < 0 \\ \beta, & \text{dacă } x + y + z \geq 0, \end{cases}$$

unde $\alpha, \beta \in \mathbb{R}.$

S8.11 Pot fi următoarele funcții extinse prin continuitate la \mathbb{R}^2 ?

- a) $f: \mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\} \rightarrow \mathbb{R}^2, f(x, y) := \left(\frac{\ln(1 + x^2|y|)}{x^2 + y^2}, (1 + \sin(x^4 + y^4))^{\frac{1}{x^2 + y^2}} \right);$
- b) $f: \mathbb{R}^2 \setminus \{(0, 0)\} \rightarrow \mathbb{R}^3, f(x, y) = \left(\frac{\sin(x^2 - y^2)}{|x| + |y|}, (|x| + |y|)^{x^2 + y^2}, \frac{xy}{\sqrt{2x^2 + 3y^2}} \right).$

S8.12 Sunt următoarele funcții continue?

- a) $f: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2,$

$$f(x, y) := \begin{cases} 0, & \text{dacă } (x, y) = \mathbf{0}_{\mathbb{R}^2}; \\ \frac{4}{\pi}(x^2 + y^2) \operatorname{arctg} \frac{1}{x^2 + y^2}, & \text{dacă } (x, y) \in B(\mathbf{0}_{\mathbb{R}^2}; 1) \setminus \{\mathbf{0}_{\mathbb{R}^2}\}; \\ 1, & \text{dacă } (x, y) \notin B(\mathbf{0}_{\mathbb{R}^2}; 1); \end{cases};$$

- b) $f: \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R},$

$$f(x, y) := \begin{cases} e^{-\frac{1}{(\|x\| - 1)(2 - \|x\|)}}, & \text{dacă } \|x\| \in (1, 2); \\ 0, & \text{altfel.} \end{cases}.$$

S8.13

- a) Arătați că mulțimea $A := \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid x = \operatorname{arctg} t, y = \ln(1 + t^2), t \in [-1, 1]\}$ este compactă.

b) Fie $f : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^2$, definită de

$$f(x, y, z) := \begin{cases} \left((|x| + |y| + |z|) \ln \left(1 + \frac{1}{|x| + |y| + |z|} \right), \sqrt{2 - (|x| + |y| + |z|)} \right), & (x, y, z) \in B \\ (0, \sqrt{2}), & (x, y, z) = \mathbf{0}_{\mathbb{R}^3} \\ (\ln 2, 1), & (x, y, z) \in C \end{cases},$$

unde $B := \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid |x| + |y| + |z| \leq 1\} \setminus \{\mathbf{0}_{\mathbb{R}^3}\}$ și $C := \mathbb{R}^3 \setminus \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid |x| + |y| + |z| \leq 1\}$.

De asemenea, fie $A := \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid z \geq x^2 + y^2, x + y + z \leq 2\}$.

Arătați că:

- i) mulțimea A este compactă;
- ii) $f|_A$ este uniform continuă;
- iii) $f[A]$ este compactă.

BIBLIOGRAFIE RECOMANDATĂ

- [1] C. Drăgușin, M. Gavrilă, O. Olteanu, *Analiză matematică. Probleme (Vol. I)*, Editura Matrix Rom, București, 2006.
- [2] A. Foster, *Limits and Continuity of Functions of Two or Three Variables. A Manual For Self-Study*, The City College of The City University of New York, New York, 2014.
- [3] A. Fulga, I. Radomir, *Analiză matematică. Culegere de probleme*, Ed. Albastră, Cluj-Napoca, 2005.
- [4] R. Gologan, A. Halanay ș. a., *Probleme de examen. Analiză matematică*, Editura Matrix Rom, București, 2004.
- [5] D. Hajduković, *Some Problems About the Limit of a Real-Valued Function*, 2002.
- [6] V. Postolică, G. Spătaru-Burcă, *Analiză matematică. Exerciții și probleme*, Editura Matrix Rom, București, 2005.
- [7] D. R. Wilkins, *Analysis in Several Real Variables*, Michaemas Term, 2016.